

Cange (incloent el nostre *aliscara* en el seu article) i *Alcm* hi afegeix, tots dos amb més bibliografia (ultra la que en donen el *REW* i el *FEW*). Du Cange tot donant per suposat, com tothom, l'origen germànic, diu «de eorum etymo vix certum quid traditur», i Amerbach i d'altres fins dubtaven de la identificació del primer element: pensen en l'al. *arm* 'braç'. Descartem ja això, car és clar que es tracta de *HARM*, el mot anglès i germànic antic comú, ben conegut. Però no en el sentit modern de 'dany' sinó en l'antic, amb el qual està documentat des dels temps d'Alfred i de Lluís el Piadós: b-al. ant. *harm* 'escarn, ofensa, ignominia' («beschimpfung, schmerzende rede, kränkung»), a-al. ant. *haram* id., ags. *hearm* 'injúria, ofensa' («beleidigung, schaden»), esc. ant. *harm* 'aflicció' («kummer, sorge»).

Però ni el dicc. de Kluge, ni Mitzka, ni Wartburg, ni Meyer-Lübke no deixen anar un mot sobre la identificació del segon component; és més: ni tan sols precisen si aquest comença en la *K* o en la *S* (¿Kluge potser creia això?) si és que a ell es devia la correcció de proves, puix que el seu dicc. separa *-skara* en començament de línia). Els erudits aplegats per Du C. semblen donar tots per sobreentès que és *-skara*; ço que fóra clar si fos un compost creat després de l'any 1000 o si fos segur que els *armiscara* de Carlemany no conserven una *-i-* molt antiga i llatinitzen, però un genitiu arcaic *harmis* no sembla pas objectable, ni en gòtic ni en el fràncic primitiu. Sense prejutjar res, seria bo establir quin pot ser el significat del segon element, i per això caldria indagar en quin fet material consistia la pena vergonyosa que s'infligia.

Hem vist la del passeig amb filosa i hàbit efeminat, però n'hi pogué haver d'altres. Camillus Peregrinus, comentant una capitular de Lluís II (tercer quart S. ix), afirma que consistia a fer-lo passejar collat sota una sella de cavalcar; el nostre Callís, jurista d'usages, a donar moltes voltes entorn del castell de l'ofès, bo i descalç i per terra pedregosa; l'historiador francès Chéruel, S. xix (i crec l'*Encyclopédie*) a «porter sur ses épaules un chien pendant un certain espace de chemin».⁴

Aquestes explicacions són les que conduirien cap a alguna pista etimològica a base de *SK-*: *skāra* ha indicat objectes tallants: a-al. ant. *skāra* 'tisorra' (del plural a-al. ant. *skāri* > al. *schere*), asc. ant. *sker* 'escull que romp les onades', suec *skār* id = anglo-escocès *skerry* 'penya-segat', pangermànic *SKĒRAN* 'tallar'; però el fet és que això ens conduiria cap a una idea de 'tall o fissió d'ignominia', i Du C. té raó en rebutjar la idea de ferida física (sense comptar que la major part o totes aquestes formes impliquen matís vocàlic *KE* i no pas *KA*).

Com que la idea de 'marxa', comuna a totes les formes de pena indicades hi és visible (per més que no estigui establert si és el detall decisiu) ¿hi ha, doncs, base lingüística per entendre així un radical *-SKAR-* o *-KAR-*? No es veu gens clarament, i això és el que deu haver causat aquest conspicu silenci dels germanistes.⁶⁰

Si de cas sols per la banda de *SKĀRA* s'hi entreveu alguna vaga aproximació. La família de l'al. *schar*, fr. ant. *eschiere*, indica una formació militar, una renglera, batalló o falange de combatents, i no hi ha dubte que tals formacions estan destinades a posar-se en marxa, i fins i tot generalment ens les imaginem avançant o acudint a un camp de lluita o a un lloc a ocupar: ¿podríem partir d'aquesta idea qualificatòria? Suposar que *HARM-SKARA* fos una *eschiere*, una *Schar* que va a un lloc amb el penat enmig d'ells (almenys modernament el mot arriba a significar 'munió de gent qualsevol que van junts'). Sense tancar-hi la porta reconeguem que forcem més o menys un matís secundari amb l'objecte d'etimològitzar el nostre mot a base de la idea de 'comitiva infamant, colla de càstig'. Cap de les descripcions no implica que hi hagués una comitiva o un escamot, sinó la marxa d'un home sol a la vergonya (Bòria avall!).

Potser hem de reconèixer, puix que el primer element *HARM* només ens forneix l'adjectivació (ignominios) que *KARA* ha d'encloure l'element substantiu: la pena, l'aflicció, el càstig. I realment significa més o menys això: b-al. ant. *kara* i a-al. ant. *c(h)ara* 'dol', 'plany', 'pena, lamentació' («grief, lament», «wehklage, trauer»), amb el derivat *karag* 'afligit' (ja usat en el *Heliand* en b.-alemany comandat per Lluís el Piadós, deslliurador de Barcelona) = angl. *chary*, al. *karg*; amb l'avantatge que això està documentat en les tres branques germàniques: gòt. *kara* «sorge», *karôn* «grieve, be troubled», ags. *cearu* «kummer, besorgnis», esc. ant. *kor* ~ *karar* 'llit de malaltia, de dolor'. Tenim, doncs, bones raons per sospitar que es tracta d'un germ. antic *HARMIS-KARA* 'pena o aflicció ignominiosa', que tant podria pertànyer al gòtic com al fràncic i fins ser comú a tots dos o venir ja dels avis d'Ariovist i Armini.

Dos mots més per a la variant catalana *aliscara*, la identitat del qual amb *HARMISKARA* s'admet des de Spitzer (*Kat. Etym.* en *NphMgn.*, 1913). Car això és nostre i estrany al francès; només en sabem, de més a més, un testimoni occità, en Bernart de Ventadorn, sempre amb el sentit d'aflicció: «Amors encara / --- / molt viu a gran *aliscara* / et a dolor angoïssosa», veg. *PSW* I, 51b (cf. Rayn. III, 149), amb forma ben establerta pels filòlegs citats per Levy. L'evolució fonètica degué ser *HARM(I)SKARA* > *ar(m)scara* dissimilat en **alscara*. El pas de *HARMIS* a *HARMS* pogué ser ja de fonètica germànica. Per què, doncs, reaparegué la *i*? Probablement perquè els homes de llei i jutges feudals del Migdia, que no havien oblidat el b. ll. *armiscara* de les capitulars carolíngies, i sobretot mantenien en la memòria l'estructura tetra-sil·làbica, es quedaren entremig d'això i la forma rigorosament catalana, pronunciant *aliscara*.

¹ Per fer més coent la ignominia el tractaven de femella i de dona pobra, «descalça» i amb «cinta» o cenyidor. — ² Per a aquests i els altres mots de llengües germàniques que ací interessen, vegeu Kluge, *Etym. Wb* (ed. 1921), s. v. *harm*; *schar*; *schere* 1 i 2 i *scheren*; *scharte*; *scherge*; *karfveitag*